

A változás kereke: A világból a megszenteltbe való átalakulás

LINDA OLIVEIRA

Megjelent a Theosophist 2015. januári számában (21-29. oldal)

Linda Oliveira az ausztrál szekció elnöke és a nemzetközi társulat korábbi alelnöke. Ezt a beszédét 2014 decemberében az Adyar-i nemzetközi kongresszus alkalmával mondta el.

(YouTube link: <https://www.youtube.com/watch?v=uwDDTr5d-I>)

1878-ban Henry Wadsworth Longfellow költő a következő szavakkal írt a változásról:

Forog, forog a kerék! Mindennek változnia kell,
Hogy valami új, valami szokatlan jöjjön;
Mert semmi sem maradhat állandó vagy változatlan.
A Hold megnövekszik, a Hold elfogy;
A ködből felhő, a felhőből eső lesz,
És az esőből ismét köd és felhő.
A reggel után mindig eljön a nappal.
(*Keramos*)

Mennyire igazak ezek a szavak! ‘Mindennek változnia kell, hogy valami új, valami szokatlan jöjjön.’ Semmi, amit ebben a világban fizikai érzékeinkkel felfoghatunk, nem maradhat ugyanolyan. Örömmel üdvözljük a változó évszakokat, amelyeket gyermekkorunk óta ismerünk. Szerencsére az évszakok még a klímaváltozás mostani napjaiban is jól kiszámíthatók. Örülünk a kis növények növekedésének a kertünkben, és gyermekeink és unokáink felcseperedésének is. Különös örömmel szemléljük a szinte alig észrevehető pillanatot, amikor az éjszaka sötétségéből fokozatosan világos lesz, amint a Nap teljes pompájában megjelenik a láthatáron. Megszoktuk ezeket; ezek kellemes és ismerős változások. Amikor Váránaszti utcáin lesétálunk a Gangesz partjára, hogy lássuk a napfelkeltét, az valóban páratlan látvány. Egyszer még sötétben indultam el. Nem volt mozgás és csak keveset lehetett látni. Aztán feltűnt egy ember, majd egy másik, mint amikor a szereplők megjelennek a színpadon az előadás megkezdése során. Egyre többen és többen lettek, míg végül egy nyüzsgő tömeg állt a szent folyó partján a napkeltére várva. Az egész part megelevenedett és fantasztikus vibráló színekkel telt meg. Longfellow szavaival élve a változás ebben az esetben az, hogy valami „új” kezdődik el.

Az Ósi Bölcsességben az Univerzummal kapcsolatos egyik nagy tanítás a periodicitás. Madame Blavatsky főműve, *A Titkos Tanítás*, számtalan Univerzummól beszél, amelyek ‘minduntalan megnyilvánulnak és eltűnnek’; ez a ‘világok megjelenése és eltűnése’. Manapság ezt a számtalan univerzumot a tudósok multi-verzumnak vagy meta-univerzumnak nevezik, utalva a lehetséges univerzumok feltételezeten nagy számára. A világok megjelenésének és eltűnésének Blavatsky által tanított formája egyfajta makrokozmosz méretű változás, amit a hétköznapi elmével nehéz megfejteni. A Tanítás szerint a periodicitás törvénye, mint pl. a dagály és apály, egyetemes törvény a Természet minden világában. Sokféle módon látjuk ezt mindennap. A nappalt az éjszaka követi, az alvást pedig az ébrenlét. A változás az élet egyik ‘adottsága’.

Visszatérve Longfellow költeményének soraira, a változás nem csak valami újat hozhat, hanem *valami szokatlant is*. Néhány változás bizonyos kereteken belül meglehetősen kiszámítható. Vannak azonban kevésbé komfortos változások, amelyek kiszámíthatatlanok. Ez miért sokkal nehezebb? Mert sokan félünk az ismeretlentől. Mi *tudjuk*, hogy a Hold megnövekszik és elfogy; tudjuk, hogy a ködből felhő, a felhőből pedig eső lesz, – hogy a költő versét idézzem. De az Ósi Bölcsesség azt tanítja, hogy másfajta változás is érheti az emberi lényt. Ez jóval meghaladhatja az átlagos mindenütt előforduló fejlődést; ez inkább egyfajta radikális átalakulás, amely az én-központú viselkedéstől való megszabadulásról és egy új tudatosság megszületéséről szól. Ez az emberi lény végső megújulása, egy újfajta tudatosság, ami a születésünktől fogva jól ismert „én”-ünk számára

rendkívül szokatlan. Nem igazán tudjuk, hogy mi történik az „én”-nel, ha ez a jelentős átalakulás bekövetkezik. Csak találgathatjuk, vagy elolvashatjuk, hogy a bölcsek mit mondtak róla, de valójában nem *tudjuk*, amíg meg nem tapasztaljuk.

Ez az emberi változás ennek az előadásnak a témája, amely a világból a megszenteltbe való átalakulásra fókuszál. De mi a világi? És mi a megszentelt? És mit jelent a világból a megszenteltbe való átalakulás? Ezt a három kérdést vizsgáljuk meg az ősi és modern, keleti és nyugati filozófiák és írások alapján.

A világi

Be vagyunk ágyazódva a világi ügyekbe, mindabba, ami földi és időhöz kötött, ‘lefoglalnak minket a múlandó ügyek, különösen a gazdagság és boldogság iránti törekvés’; van egyfajta ‘világi tapasztalatunk és gyakorlati bölcsességünk’. Az általános vélekedés szerint belemélyedve a világi, időhöz kötött tevékenységekbe megtapasztaljuk azok minden fájalmát és örömét, amelyből úgynevezett ‘világi bölcsességre’ teszünk szert, így a külsődleges és minket körülvevő dolgokról egyre többet tudunk. A világi környezet az, ahol napról napra élünk, itt vannak a reményeink, félelmeink és vágyaink – és szintén itt vannak a környezet befolyására adott válaszaink, egyénileg és kollektíven is.

Sokféleképpen nézhetjük a jelenlegi emberi világot. Hugh Mackay, számos társadalmi elemzés, szociálpszichológiai és etikai könyv szerzője például ‘utópia komplexus’-nak nevezi. Az utópia szó Thomas More (Morus Tamás) tizenhatodik századi könyvének címéből származik és egy elképzelt tökéletesebb helyre vonatkozik, ahol jól mennek a dolgok. Mackay azt állítja, hogy a jelenkor sok nyugati ember számára

egyfajta „Aranykor”. És miért is ne? Rendkívül előrehaladott az orvostudomány; robbanásszerű az információs és kommunikációs technológia, amely tájékoztat és szórakoztat bennünket, mint soha azelőtt; gyors és olcsó nemzetközi utazási lehetőségek vannak; megbízható és kényelmes autók állnak rendelkezésre; ígéretes fejlesztések történnek a tiszta-energiaforrások érdekében; elérhető az on-line vásárlás és így tovább...

Kérdés, hogy ez az utópisztikus világ – mármint, amit materiális értelemben elért a Nyugat – mennyire igaz a világ más országaiban. A szerző megjegyzi, hogy az „Aranykor” folyamatos képzetét egyre nehezebb fenntartani, miközben a világon menekülttáborok vannak, folyamatosan háborúk pusztítanak (amiket gyakran vallási rivalizálás és területfoglalási igények, vagy mindkettő okoznak); állandó a feszültség a Közel-Keleten... és így tovább. Mackay még ennél is tovább megy, amikor azt mondja, hogy kifejezett elit-központok jönnek létre sok helyen, ahol a boldogság természetes előjognak számít. Elmondása szerint, az idetartozók saját toronymagas fontosságukat olyan szokásokkal erősítik, mint a Facebook-, vagy Twitter-követők száma. Utópia lakóit arra kondicionálják, hogy a ‘tökéletesség már a kezükben van’. A szerző úgy látja, hogy ezek az emberek elfogadták a materializmust, mint életvezetési filozófiát.

A Keleti-filozófiára áttérve, azt olvashatjuk az Advaita-védánta verses klasszikusában, a *Viveka-Chūdāmani-ban*, vagy más néven a ‘Bölcsesség Ékkövében’:

A tárgyak erdejében ott bolyong a *manas* nevű nagy tigris; a felszabadulásra vágyó tiszta ember ne menjen oda.

A *manas*, miután kiszabadul a ragaszkodás nélküli abszolút tudatból, megszerzi az én és ‘enyém’ ismeretét a testhez, az érzékszervekhez és az élethez való ragaszkodáson keresztül és minduntalan elmerül tettei gyümölcseinek élvezetében.

Elmének működése vándorlásra készít bennünket a világban. Van egy rendkívül gyakori rögeszme, amely az anyagi világban megszerezhető dolgok keresésére ösztönöz – vagy inkább a szöveg alapján a *manas* nevű nagy tigris, amely gondolataink és érveink hatalmas erejére utal, belekerget minket a túlzott vágyakozásba.

Ezt az anyagi törekvést jól példázza a következő történet:

A Mester egyszer beszélgetésbe elegyedett vidéki szomszédjával, akinek ingatlanok megszerzése volt a rögeszméje.

‘Bárcsak több földem lenne’, mondta az ember.

‘De miért?’, kérdezte a Mester. ‘Nincs máris elég a birtokodban?’

‘Ha több lenne, több marhát tudnék nevelni.’

‘És mit tennél velük?’

‘Eladnám őket, hogy pénzt keressek.’

‘És mit kezdenél a pénzzel?’

‘Még több földet vennék, hogy még több marhát nevelhessek...’

Hugh Mackay megemlíti, hogy az anyagi nyereségvágy néha vallási, vagy politikai hitvallással társul. Hozzátehetjük, hogy anyagi életmódjuk határozott támogatásához manapság nagy valószínűséggel *sok* emberben mindkettő megvan. A szerző az utópia komplexust ‘neurózisként’ jellemzi, olyan betegségként, amely elválaszthatatlanul kötődik a birtokoláshoz. A különböző márkák régen csak vállalatokhoz kötődtek, de manapság sokan egyéni „márkának” tekintik magukat, azon versenyezve, hogy kivívják a zsúfolt piac, vagyis a társadalom figyelmét. Emellett a huszonegyedik században újra megjelent a nárcizmus (elitizmus) egy átsomagolt formában, mint a köznapi értelemben vett ön-reklámozás.

Egy társadalmi elemző, Richard Eckersley arról beszél, hogy hajlamosak vagyunk másokat ‘egyre inkább személyes eredményeik és vagyonuk, semmint a közös kulturális hagyományokhoz való hozzájárulásuk’ alapján értékelni. Megfigyelte, hogy ez eltéríti az embereket a jóléthez szükséges legfontosabb jellemzőtől ‘a kapcsolataik minőségétől..., amelyik ideális esetben hozzájárul a belső értékek és az egzisztenciális biztonság mély és tartós érzéséhez’. Ezt a bizonyos űrt az utópia komplexus tölti ki.

Átalakulás

Az utópia komplexus előbb-utóbb szükségszerűen véget ér. Amikor ez megtörténik, a világi dolgok ereje elkezd elveszíteni mágneses vonzását. Valami másra van szükség, hogy kitöltse az így keletkező űrt. Így kezdődik el a kezdetben talán lassú átalakulás, amely egy új életmódhoz, egy teljesen új Élethez vezet. Az átmenet változó periódusokból áll, amelyek nem annyira kiszámíthatók és nem mindig kellemesek. Az átalakulási folyamat elkezdődik, majd megtorpan, majd újraindul. Visszatérve Longfellow szavaihoz, belekezdünk valami újba, amely ‘szokatlan’ is – szokatlan ahhoz képest, hogy milyen nagymértékű világi kondicionálással kell megkezdennünk, amelyet még a globális média is naponta, sőt óránként megerősít.

Az emberek spirituális utazása a kulturális, etnikai, vallási és egyéb különbségektől függetlenül alapvetően ugyanolyan. Mert mi mindannyian ugyanahhoz az emberi fajhoz tartozunk; csak éppen kinézetben térünk el egymástól. Ez az utazás mindig a világitól az egyetemes, ‘túlvilági’ teljesség felé vezet, amelyet a történelem során a bölcsek különböző módokon írtak le. A teozófiai hagyomány többek között a reinkarnáció tanát is tartalmazza, ami sok egymást követő életet feltételez. Szintén feltételezi a tudat folytonosságát az életek között. Ha elfogadjuk a lélek fejlődését, akkor furcsa lenne azt képzelni, hogy csak egy testet kapunk, hogy csak egy fizikai életünk van, és utána egyszerűen megszűnünk létezni.

A világiból a megszenteltbe való átalakulás nem feltétlenül önmagunktól kezdődik. Talán mások mutatják a példát és inspirálnak bennünket. De senki más nem tudja megtenni helyettünk; nem tudunk senkit meghatalmazni, hogy segítsen nekünk tudatosan visszatalálni a gyökereinkhez!

A *Bhagavad gitā* egyik párbeszéde az Ásvattha fát említi:

Az Úr szól:

Az örök Ásvattha fent a magasban gyökerezik, ágai lejjebb vannak, levelei himnuszok; aki tudja ezt, az a Védák-ismerője.

Fölfelé és lefelé nyúlnak ágai, a gunák (az anyag tulajdonságai) táplálják őket; rügyei az érzékek tárgyai; lefelé törő gyökerei pedig a tettek bilincsei az emberek világában. ... (15:1-2)

Az Ásvattha fát a Samsāra, vagyis a világi élet Banyan fájaként is szokták említeni. Amikor belebonyolódunk a világi dolgokba, a gyökereink lefelé nőnek, mint a Banyan fáé; elveszítjük a kapcsolatunkat mennyei gyökereinkkel. Nem ismerhetjük meg alakját *ebben* a világban. Valódi gyökereit csak a 'nem- kötődés rendíthetetlen fegyverével' fedezhetjük fel. Mert amíg elsődlegesen az anyagi világhoz kötődünk, elveszítjük azt az északra mutató iránytűt, amely egyébként segítene abban, hogy stabilitást, perspektívát és Szentséget hozzon az életünkbe. Ha nem követjük a figyelmes hozzáállást, akkor meggondolatlanul az utópia komplexus teljes jogú résztvevőivé válunk.

Egy nyugati tudós, Dr. David Tacey, *A Spirituális Forradalom* című könyv szerzője hasonló módon fogalmaz, amikor azt írja, hogy 'ami kimerít minket, az a saját láthatatlan, életfenntartó gyökereinkhez való kapcsolat hiánya'. A mai társadalmat függőséget okozónak írja le, amikor azt állítja, hogy megszállottan „újra játsszuk” szerepeinket; azt csináljuk, amit már eddig is tudtunk és ez szentimentális nyugalmat és nosztalgiát kelt bennünk. Könnyebb valamit lemásolni, mint valami újat létrehozni. Miért? Mert így nem kell erőfeszítéseket tenni. Továbbá ahhoz, hogy *magunkat* valami új dologra rávegyük, mély kapcsolatba kell kerülnünk azzal, amit a 'kreativitás mély gyökerének' nevez. Mi ennél sokkal kényelmesebbek vagyunk, az ismert és megszokott módon éljük rutinszerű életünket. Az emberiség ragaszkodása a megszokotthoz ismét visszavezet minket Longfellow 'valami szokatlan' sorához. Az a kiemelkedő jelentőségű, ha a változás természete nem annyira kiszámítható. Szintén megemlítésre érdemes az ismeretlentől való félelem okozta izgalom.

Tacey azt írja, hogy 'A remény a jövőre nézve az, hogy képesek vagyunk legyőzni az utánzáshoz, helyben álláshoz, pótcselekvéshez és másoláshoz való rögeszménket, és szembe tudunk nézni az igazi valósággal. Nem csak a valóság felszínével, hanem a mélységeivel is, ahonnan meglepő, felrázó és átforgató dolgok kerülnek elő.' Ehhez bátorság kell. Néhány évtizeddel korábban Dr. Annie Besant hasonlóan említette írásaiban a 'fordulópontot', az átmeneti időszakot a *Pravṛtti mārga*, vagy eltávolodás ösvénye, és a *Nivṛtti mārga*, vagyis a visszatérés ösvénye között. Ahogy az átmenetek általában, ez is fájdalmas időszak lehet, mert egyik oldalról egyre érzékenyebben reagálunk az Egy Életre minden emberben és lényben, akivel találkozunk; mégis, gyakran még mindig személyes érdekből és saját világi énünk kiterjesztése miatt cselekszünk. Röviden, vannak ellentmondások az új északra mutató irányba fordulásunk és a világban való tetteink között.

A bölcsek a történelem folyamán bebizonyították az alázat szépségét – a személyes én érzetének leigázását és átváltoztatását, hogy mindenben a Megszenteltet szolgálhassuk. A hamis alázatoskodás elég gyakori. A hiteles alázatnak úgy tűnik nincs sok értéke a huszonegyedik században; sőt úgy tűnik, hogy rendkívül ritka. Az egyéni uralja az istenit, ahogy az nyilvánvaló a különböző szociális médián keresztül ön-reklámozó megnyilvánulásból. Néhány évvel ezelőtt szimplán a „Te” lett a *Time* magazin év embere. Ez arra célt, hogy megszállottan imádjuk magunkat. Mégis mi történne, ha csak egy rövid időre is, elengednénk az önteltségünket?

A Mester így szólt egy festőhöz:

'Ahhoz, hogy sikeres legyen, minden festőnek órákat kell töltenie szüntelen fáradozással és erőfeszítéssel. Néhányuknak megadatik, hogy elengedjék énjüket, amikor festenek. Amikor ez megtörténik, remekmű születik.'

Később egy tanítvány megkérdezte:

'Kiből lesz Mester?'

A Mester így válaszolt:

'Bárkiből, akinek megadatik, hogy az énjét elengedje. Az ilyen ember élete mestermű.'

Az egyéni fölényével szemben a mai világban David Tacey úgy jellemzi a szellemet (vagy mi mondhatjuk, hogy a Megszenteltet), mint az 'emberi alkotás forrását és a természetes világ lényegét'. Azt állítja, hogy jóllehet talán csak csendes szemlélődés, vagy magány során fedezzük fel

magunkban először, de ha egyszer kapcsolatba kerültünk vele, akkor elkerülhetetlenül arra indít, hogy túllépve magunkon másokat és a világot szolgáljuk. Ez egybevág a buddhista hagyomány Bodhisattva ösvényével, amely most elvezet minket a Megszentelthez.

A Megszentelt

A *Viveka-Chūdāmani* oldalain az alábbi megállapítás olvasható:

A szantálfa vízzel vegyítve és jól kikeverve kiváló illatot áraszt és elnyom minden rossz szagot; ugyanígy mutatkozik meg az isten felé törekvés, amikor minden külső vágytól megszabadulunk.

Ahogy az elme egyre nagyobb odaadással az *ātman-ra* szegeződik, úgy mond le egyre inkább a külső dolgok iránti vágyról; amikor minden vágy teljesen elmúlt, akkor az *ātman* felismerése akadálytalan.

Úgy tűnik tehát, hogy a világi utópia komplexus ellenszere, ahogy azt Sri Shankaracharya több ezer évvel ezelőtt megírta az, hogy lemondjunk minden külső dolog iránti vágyról az *ātman* megismerése érdekében. Ez elméletben egyszerűnek hangzik, de a gyakorlatban komoly kihívás minden emberi lény számára.

A Megszentelt az ókori Görögország irodalmában is szerepel. A görög *eudaimonia* kifejezést az arisztotelészi etika és politikai filozófia is használta. Gyakran úgy fordítják, mint boldogság, vagy *jólét*, és azt mondják, hogy burkolt jelentése a teljességre, a bölcsességre és az ember virágzására vonatkozik. Arisztotelész műveiben ez jelöli a legmagasabb szintű emberi jót, amely 'a helyesen és nemesen élt élethez – a kötelesség teljesítéséhez, a mások szolgálatában való áldozatvállaláshoz, a bátran viselt szenvedéshez, az erény megőrzéséhez és az önzetlenül felajánlott együttérzéshez' kapcsolódik.

Napjaink szerzője, Hugh Mackay a jó életről ír, ami nem olyan valami, hogy fantasztikusan jól érezzük magunkat, vagy ami feltétlenül a gazdagságról vagy szegénységről szól, hanem olyan élet, amit a kedvesség és együttérzés jellemez, ami erényes, sőt nemes élet. Az ilyen élet belső nyugalmat hozhat, morális bizonyosságot és a jólét mély érzetét. Szerinte, ha a körülmények megfelelőek és van egy 'adag szerencsénk', 'mi is megtapasztalhatjuk a hatalmas elégedettség pillanatait és a boldogság alkalmankénti szikráit'. Azt állítja, hogy minden olyan tettünkért, ami nemesnek vagy erényesnek számít, 'le kell törölnünk a saját boldogságunkat az indítékok listájáról'. Ha egy ilyen tettet saját érzelmi előnyünk érdekében hajtunk végre, 'ha azért járunk el együttérzően, erényesen, vagy erkölcsösen, hogy magunknak jó érzést okozzunk, akkor nem vettük észre a lényegét', mert ez 'mindössze a másik ember jóindulatú kihasználása'. Ez a vélemény a kortárs nyugati megfelelője a *Bhagavad Gitā* alapvető üzenetének, amelyben Krishna arra buzdítja Arjuna-t, hogy 'a cselekvésre ne a tettek gyümölcse legyen az indítéka'.

A teozófia számos művelője olyan módon fejezte ki a Megszenteltet, amely ettől nem sokban különbözik. A 'Megszentelt' és az 'áldozat' szó hasonló eredetű. Dr. Besant a 'Magasabb Élet Törvényei' (*The Laws of the Higher Life*) című rövid művében említi az 'Áldozat Törvényét'. Úgy ír róla, mint a Szellem életéről, amely 'az adni és nem a kapni akarásból; az elengedésből és nem a megragadásból; az ön-feladásból és nem az ön-felmagasztalásból' áll. ... Így megtalálható a kimeríthetetlen Élet ..., amely az Én határtalan teljességéből buzog fel'.

Meglehetősen határozottan fogalmazott, amikor azt írta, hogy minden áldozatvállalás az alsóbb személyes énhez tartozik. A lemondás, vagy bizonyos dolgok feladása a *Nivṛtti Mārga* alaphangja – a Megszentelthez való visszatérésünk záloga. Azonban ebben a fejlődési folyamatban a hozzáállásunk az, ami számít. A Hugh Mackay által említett alkalmankénti boldogság megtapasztalása helyett Dr. Besant az áldozatvállalást nem fájdalmasnak, hanem örömtelinek, nem keserűnek, hanem édesnek tekinti – sőt kifejezett áldásnak a Szellem számára. Úgy ír az Áldozat Törvényéről, mint az Öröm Törvényéről – mint a terhektől mentes életről, amelyben a személyes természet átadja magát Brahman-nak, az Örökkévalónak. Az alapvető egység érzése hatja át az életet, amely a Megszenteltbe merül ahelyett, hogy ellepné – sőt túsul ejtené – mindaz, ami világi. Valójában talán mindannyian kisebb vagy nagyobb mértékben a világi élet túsai vagyunk.

Mindannyian ebben a világban élünk; mindannyiunknak szüksége van bizonyos minket körülvevő dolgokra, hogy a segítségünkre legyenek. A személyünk feladása annak érdekében, hogy életünket a Megszenteltnek ajánljuk, nem feltétlenül jelenti azt, hogy megváljunk összes javainktól. Ez sokkal inkább egyfajta lelkiállapot, amelyet a tisztelet és az ítélőképesség jellemez, különös tekintettel a Megszentelt rendkívüli fontosságára. Ez *Isteni Bölcsesség*, nem pedig világi. Az elme, amely a Megszenteltnek ajánlja magát nagyon bölcs, az Istenségben gyökerezik (mint az Ásvattha fa), és közben képes gyakorlati szempontból a világban működni.

Két kiemelkedő modern látnoki tudóst kell megemlítenem, aki megpillantotta a Megszenteltet. Az egyik, Albert Einstein, talán a valaha élt legnagyobb fizikus volt, aki a beszámolók szerint Blavatsky *Titkos Tanításának* egy példányát tartotta az asztalán. Ő jelentősegteljesen ezt írta:

... Úgy vélem, hogy a kozmikus vallásos érzés a legerősebb és legnemesebb indítéka a tudományos kutatásnak.

Egy kortársunk azt mondta, nem indokolatlanul, hogy ebben a materialista korunkban az igazán komoly munkások a mélyen vallásos emberek. (idézet Wilber könyvéből, 105-106. oldal)

A vallásos alapelem fontosságát az emberi természetben Max Planck, Nobel-díjas német elméleti fizikus, a kvantum-elmélet megalkotója is felismerte:

Azt hiszem, minden komoly és megfontolt ember beláthatja, hogy fel kell ismernie és ki kell teljesítenie a vallásos elemet saját természetében, ha emberi lelkének minden erejét tökéletes egyensúlyban és harmóniában akarja működtetni. És valóban nem volt véletlen, hogy minden korszak legnagyobb gondolkodói mélyen vallásos lelkek voltak, még ha ezt nem is hozták nyilvánosságra.

A tudomány felerősíti az élet morális értékeit, mert elősegíti az igazság és a nagyrabecsülés szeretetét – az igazság szeretete abban az állandó törekvésben nyilvánul meg, hogy egyre pontosabb ismeretünk legyen a világban minket körülvevő tudatról és anyagról; a nagyrabecsülés pedig abban, hogy a tudásunk fejlődése szembesít minket saját lényünk misztériumával. (idézet Wilber könyvéből 161-162. oldal)

Mindkét ember tudományos megközelítése a Megszentelt ismeretén alapult, nem pedig a világin.

A Megszentelt szót használjuk annak az állapotnak a leírására, amely sok szempontból rejtélyes, ismeretlen és ezért szokatlan. A világhihoz való kötődésünk csökkentése valóban kulcsfontosságú szerepet játszik ennek felfedezésében. A *Viveka-Chūdāmani* a következőképpen ábrázolja ezt:

Ahogy a tartályban lévő víz sem látható a felszint borító mohaszőnyegtől, ugyanígy takarja az *atman-t* az öt rétege, amelyeket saját ereje hoz létre kezdve az *annamaya*-val, és ezért nem látható.

A mohaszőnyeg eltávolítása után feltárul a tiszta víz, amely képes enyhíteni a hőséget és a szomjúságot, és azonnal nagy örömet okoz az embernek.

A moha olyan sűrűn és gazdagon képes nőni, hogy ami alatta van, teljesen rejtve marad. De milyen csodálatos megpillantani. Csak ha eltávolítjuk, akkor válik láthatóvá az, ami rejtve volt. A moha itt az emberi természet komplex, sokrétű aspektusát képviseli, amely eltakarja az alatta lévő tiszta tudatot. Ez jelképezi mindazokat a dolgokat, amelyek összekötnek bennünket az anyaggal, a világgal, és amelyek oly vonzóknak tűnnek sok életen át. Ez jelenti mindazt, ami miatt 'biztonságban' érezzük magunkat ebben a világban. Ennek a látszólagos biztonságnak az elengedése, a megkülönböztető képességgel ötvözve, amely teljes átváltozásra ösztönöz, hogy a tudat megnyíljon a Végtelen időtlensége, a tiszta Tudatosság számára.

A *Viveka-Chūdāmani* egy logikai sorrendet kínál számunkra a továbblépéshez:

A külső tárgyak iránti törekvés megfékezésével létrejön az elme (*manas*) nyugalma; a *manas* nyugalmaiból ered a Paramātman (a Logos) meglátása; a Paramātman (egységének) tiszta meglátása a feltételekhez kötött létezés fogságából való megszabaduláshoz vezet. A tartózkodás a külsődlegestől tehát a felszabadulás útja.

Ismerd fel, hogy te 'AZ' vagy – Brahman – az egyedül ragyogó, a Logos-t meghaladó, a mindent átható, az egység, az igazság, a tudat, a boldogság, a vég nélküli, az elpusztíthatatlan.

Végül szeretnék rámutatni, hogy a képzelet nagyon hatékony eszköz, amely elősegíti a változást. Képesek vagyunk *elképzelni* magunkat, mint az 'ÉN' hordozóját? Sok szempontból határozzuk meg magunkat, de leginkább az eredményeink, a javaink, stb. alapján. Lehetséges lenne félretenni mindezeket a kategóriákat és egyszerűen csak Brahman-ként elképzelni magunkat, amint páratlanul ragyogunk?

* * * * *

Megkíséreltük a világitól elindulva áttekinteni a gyakran fájdalmas átalakulást a világiból a Megszenteltbe, majd megérkezni magához a Megszentelthez. A Megszentelt megismerése talán létünk *végső* értelme. Van ebben valami igazán bensőséges. A Megszentelt felismerése fenntartható és felerősíthető az anyagi világban a tisztelet, az együttérzés, az igazság, a szépség, a jóság szeretete által. Ha felismerjük, hogy mi igazán fontos és leginkább, ha rendíthetetlenül kitartunk az Egység mellett. Úgy illik, hogy Longfellow: *Keramos* című versének egy másik versszakával fejezzem be, amely az emberiség Egységét ábrázolja költőien. A szavak önmagukért beszélnek:

Forog, forog a kerék! Az emberi faj,
Minden nyelv, minden hely,
 Kaukázusi, kopt, vagy maláj,
Mind e nagyszerű Föld lakói.
Bármi legyen rangjuk vagy származásuk,
Születésüktől fogva rokonok és szövetségeseik,
Mert azonos anyagból gyúrták őket.

Irodalomjegyzék:

- The Australian Concise Oxford Dictionary*, 4th edition, Oxford University Press, South Melbourne, 2004.
- Besant, Annie (trans.), *The Bhagavad Gitā*, The Theosophical Publishing House (TPH), Adyar, 2005.
- Besant, Annie, *The Laws of the Higher Life*, TPH, Adyar, 1985.
- Chatterji, Mohini (transl.), *Viveka-Chūdāmani*, TPH, Adyar, 1973.
- Hoskins, Ianthe, *Foundations of Esoteric Philosophy – from the writings of H.P. Blavatsky*, TPH Ltd., London, 1980.
- Mackay, Hugh, *The Good Life*, Pan Macmillan, Sydney, 2013.
- de Mello, Anthony, *One Minute Nonsense*, Gujarat Sahitya Prakash, Gujarat, 2008.
- Tacey, David, *The Spirituality Revolution*, Harper Collins Publishers, Sydney, 2003.
- Wikipedia (accessed 5 November) – definition of *eudaimonia*.
———, accessed 17 November 2014 :
<http://www.hwlongfellow.org/poems_poem.php?pid=307>.
- Wilber, Ken, *Quantum Questions, Mystical Writings of the World's Greatest Physicists*, Shambhala, Boston, 2001.